

LVII Ogólnopolski Konkurs Chemiczny im. prof. Antoniego Swinarskiego

ETAP SZKOLNY 30.11 - 6.12 2020 r.

Zadanie 1.

Woda utleniona (nadtlenek wodoru) jest nazywana amfoterem redoks. Zapisz równania reakcji (cząsteczkowo i jonowo) ilustrujące tę właściwość. W przypadku reakcji redoks zapisz również równania reakcji półokwowych.

Zadanie 2.

Do spalenia węglowodoru B zużyto $47,04 \text{ dm}^3$ tlenu odmierzonego w warunkach normalnych. Ustal wzór rzeczywisty związku B, wiedząc, że w wyniku reakcji powstało $61,60 \text{ g}$ tlenu węgla(IV), a do spalenia użyto $0,35$ mola związku.

Zadanie 3.

Oblicz pH wodnego roztworu:

- zawierającego octan sodu CH_3COONa o stężeniu $0,25 \text{ mol}\cdot\text{dm}^{-3}$, $K_a=1,74\cdot 10^{-5}$;
- zawierającego chlorek amonu NH_4Cl o stężeniu $0,25 \text{ mol}\cdot\text{dm}^{-3}$, $K_b=1,8\cdot 10^{-5}$;
- zawierającego octan amonu $\text{CH}_3\text{COONH}_4$ o stężeniu $0,25 \text{ mol}\cdot\text{dm}^{-3}$.

Wynik podaj z dokładnością do części setnych.

Zadanie 4.

Zjawisko samorzutnej przemiany jąder atomowych w inne i towarzysząca temu procesowi emisja np. promieniowania alfa, beta, gamma nosi nazwę promieniotwórczości naturalnej. Pierwiotkiem powodującym największą naturalną promieniotwórczość jest radon. Uwalnia się on wskutek rozpadu promieniotwórczego radu znajdującego się w minerałach skalnych, glebie oraz w materiałach konstrukcyjnych budynków. Przenikając do pomieszczeń mieszkalnych powoduje do 8-krotnego zwiększenia jego stężenia w zamkniętych pomieszczeniach niż na wolnym powietrzu. Najtrwalszy izotop radonu ^{222}Rn ma czas połowicznego rozpadu 3,8 dnia.

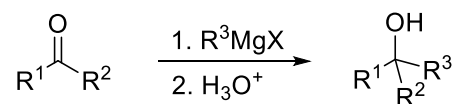
^{222}Rn powstaje w szeregu promieniotwórczym zapoczątkowanym przez uran ^{238}U . Bezpośrednio, ^{222}Rn powstaje w wyniku rozpadu radu ^{226}Ra , którego czas połowicznego rozpadu wynosi 1599 lat.

1. Zapisz proces powstawania radonu ^{210}Rn z radu ^{214}Ra .
2. Kto odkrył pierwiastek rad?
3. Izotop radonu ^{214}Rn rozpada się z emisją kolejno dwóch cząstek alfa. Czy otrzymany nuklid jest stabilny czy promieniotwórczy?
4. Podaj liczbę protonów i neutronów w nuklidzie otrzymanym w punkcie (3).
5. Jaki jest stan skupienia radonu?
6. Po ilu godzinach intensywność promieniowania radonu ^{222}Rn w badanej próbce zmaleje o połowę?
7. Izotop radonu ^{224}Ra ulega rozpadowi beta emitując elektron. Zapisz równanie przemiany.
8. Ile rozpadów alfa i ile rozpadów beta minus zachodzi, aby z ^{238}U powstał ^{222}Rn ?
9. Czy radon ^{222}Rn gromadzi się w próbkach powstając z ^{226}Ra ? Odpowiedź uzasadnij.

Zadanie 5.

a) W wyniku reakcji tlenku srebra(I) z 55,9 g aldehydu A otrzymano 140,4 g metalicznego srebra. Ustal wzór sumaryczny aldehydu A oraz podaj wzory półstrukturalne i nazwy systematyczne wszystkich możliwych izomerów tego aldehydu.

b) Addycja nukleofilowa związku Grignarda (RMgX) do ketonu lub aldehydu prowadzi do powstania alkoholu zgodnie z poniższym schematem.

Podaj produkty (wzory półstrukturalne i nazwy systematyczne) addycji bromku metylomagnezowego do wszystkich możliwych izomerów aldehydu A.

Zadanie 6.

Oznaczanie zawartości chlorku sodu w przetworach mięsnych

Na wadze analitycznej odważono 10,0000 g konserwy mięsnej. Odważkę rozdrobniono w moździerzu i przeniesiono ilościowo do kolby stożkowej. Całość zalano ok. 80 cm³ wody i wytrząsano przez ok. 30 minut. Próbkę umieszczono w zamrażarce na około 30 minut celem zestalenia tłuszczu, a następnie przesączono do kolbki miarowej na 100 cm³ i uzupełniono ją wodą. Do analizy pobrano po 25 cm³ roztworu i miareczkowano roztworem AgNO₃ o stężeniu 0,0520 mol/dm³, zużywając odpowiednio:

- a) 10,55 cm³;
- b) 10,60 cm³;
- c) 10,65 cm³.

1. Oblicz zawartość chlorku sodu w badanej konserwie korzystając z zależności:

$$1 \text{ cm}^3 \text{ 0,1 mol/dm}^3 \text{ AgNO}_3 \text{ odpowiada 5,846 mg NaCl}$$

Wynik należy podać w mg na 100g produktu.

2. Przedstaw równanie zachodzącej reakcji i schemat obliczeń.

Zadanie 7.

Oznaczanie stopnia kwasowości przetworów zbożowych

Odważono do 3 kolb stożkowych:

- a) 25,01g;
- b) 25,20g;
- c) 25,50g

rozdrobionej kaszy gryczanej. Do każdej kolbki dodano 100 cm³ wody destylowanej świeżo przygotowanej o temperaturze pokojowej, wykazującej odczyn obojętny. Kolbę umieszczono na wytrząsarce na okres 15 minut. Do roztworu dodano 3 krople 2% roztworu fenoloftaleiny i miareczkowano roztworem NaOH o stężeniu 0,1070 mol/dm³ uzyskując następujące objętości NaOH:

- a) 10,45 cm³;
- b) 10,55 cm³;
- c) 11,60 cm³.

1. Oblicz kwasowość produktu korzystając z zależności:

$$1 \text{ cm}^3 \text{ roztworu NaOH o stężeniu 0,1 mol/dm}^3 \text{ zużytego na 100g produktu odpowiada}$$

$$1 \text{ stopniowi kwasowości}$$

2. Przedstaw równanie zachodzącej reakcji oraz schemat obliczeń.